

Souvislost jazykových schopností a rozvoje čtení – porozumění čtenému

---

Autorka předkládá revidovanou verzi diplomové práce věnovanou problému souvislosti jazykových schopností a rozvoje čtení. Akcentuje v této souvislosti porozumění čtenému a pečlivě ukazuje právě tuto dovednost jako provazující jazykové schopnosti dítěte v předškolním a raně školním věku s kvalitou a rozsahem čtenářských dovedností v průběhu školní docházky.

Diplomová práce je zpracovaná jako empirická studie, teoretická východiska jsou zpracována v textu o rozsahu 35 stran, vlastní výzkum je popsán a vyhodnocen v textu o rozsahu 50 stran. Práce je obsahově naplněná, psaná čtivým jazykem a z hlediska formálních nároků neobsahuje žádná závažná pochybení. Osobně si na celé práci cením již zmíněné jazykové provedení, diskurs textu předložené práce je explanativní, věrný citovaným zdrojům ale zároveň v mnoha aspektech velmi ohleduplný vůči čtenáři (zejména teoretická část) psaný srozumitelným jazykem. Autorka tak dokládá pečlivost a důslednost při práci s citovanými zdroji.

Samotný oddíl teoretických východisek postupuje ve výkladu důsledně strukturovaně, krok za krokem čtenáře vtahuje do studované problematiky a otázku vývoje porozumění čtenému prozkoumává ze všech relevantních úhlů pohledu (souvislost s dekodováním, souvislosti s porozuměním mluvené řeči, studie prediktorů vývoje porozumění čtenému, výsledky intervenčních studií...). Velmi si cením toho, že kolegyně Jahodová dominantně opírá teoretickou část o kvalitní odborné zdroje, odborné články z kvalitních zahraničních odborných časopisů, vybírá práce předních zahraničních odborníků a srozumitelně obsah i výsledky výzkumných studií ze shromážděných zdrojů parafrázuje a zasazuje do myšlenkového rámce vlastního textu. Celá teoretická část graduje v kapitole 1.2.5. Typy čtenáře, kde si obzvláště cením modelu v obr. 5., který nejen že promítá v textu předložené poznatky o rozvoji porozumění čtenému do silného teoretického modelu (tzv. Jednoduchý model čtení Gough a Tunmer), ale tento model upravuje do podoby funkční pro vlastní empirickou část práce.

Empirická část práce je představuje výzkumnou studii, kterou autorka zpracovala a realizovala pod svým vedením s finanční podporou Specifické vysokoškolského výzkumu jako navazující na výzkum realizovaný v letech 2010-2012 v grantovém projektu FHS UK podpořeném GAČR. Právě tohoto prvku návaznosti diplomové práce na předchozí semilongitudinální studii si velmi cením. I když byla cesta k realizaci tohoto výzkumu trnitá, vyžadovala týmovou spolupráci kolegyně s dalšími studenty a výzkumnými asistenty a přinášela tak při realizaci řadu obtížných momentů netypických pro diplomové projekty.... podařilo se studii úspěšně provést. Kolegyně Jahodová i v této části textu pečlivě a strukturovaně zpracovává uvedení do výzkumného problému a formulaci cílů výzkumu s akcentem předpokládaných, resp. s oporou v teoretických východiscích očekávaných výsledků. Metodologická část je přehledně a pečlivě popsána a srozumitelně objasňuje design realizované studie i jednotlivé provedené analytické fáze výzkumu. V textu shledávám z hlediska obsahu jen některé drobné nedostatky (např. citační odkazy nebo popis procesu vzniku české adaptace u některých použitých testů (např. Rychlé jmenování, Kostky, Porozumění slyšenému) ale v celkovém náhledu považuji zpracování metodologické části za výborné.

V deskriptivní části zpracování výzkumných dat oceňuji pečlivost v popisu procedur a detailní náhledy do obsahu získaného datového materiálu (např. oddíly 2.4.1.x). Detailnost prezentace deskriptivní části je místy na úkor plynulosti textu – např. kapitola 2.4.2. obsahuje řadu tabulek a detailních popisů individuálních výkonů jednotlivých dětí, které by možná mohly být vloženy jako přílohový materiál a v textu práce by na ně mohlo být odkazováno. Popisy tabulek i způsob jejich zpracování také více odpovídá zpracování do přílohového materiálu než do textu samého. Oddělením materiálů a informací

podpůrného charakteru do přílohy by text práce získal větší sílu a pomohl čtenáři lépe diferencovat důležité informace.... A možná by i pomohl vyhnout se potřebě dalšího vnitřního dělení této kapitoly a označování kapitol názvy analytických testů (viz 2.4.2.3). Zpracování analytická části – i přes svoji náročnost z hlediska čtenáře- přináší detailní pohled na získaný datový materiál. Z hlediska cílů práce je nosná kapitola 2.4.3. kde jsou sumarizovány jednotlivé výsledky provedených analytických kroků a statistických procedur a kapitola 3., kde autorka prokazuje porozumění datům a informacím získaných při zpracování vlastního empirického materiálu. Závěr diplomové práce srozumitelně a přehledně vztahuje zjištěné poznatky z cílům práce vymezeným na začátku empirické studie. Za velmi cenné zjištění považuji doklad o souvislosti a propojenosti jazykových schopností v předškolním věku s kvalitou porozumění čtenému na konci prvního stupně základní školy. I když se v případě předložené diplomové práce jedná o průzkum realizovaný na relativně malém výzkumném vzorku, jde o první empirický doklad tohoto druhu v českém odborném prostředí. Bezpochyby tak diplomová práce kolegyně Jahodové poukazuje na závažný moment s dopady do praxe předškolního vzdělávání a zejména pak do výkonu praxe poradenských psychologů a logopedů ve školských zařízeních.

Náměty pro diskusi u obhajoby:

Komentujte užití převodů hrubých skóre na procentní vyjádření úspěšnosti u testů, které vyhodnocují výkon v časovém limitu- je vhodné je srovnávat s výkony v testech bez časového limitu?

Vysvětlete důvody pro volbu označení jednotlivých skupin dle jazykového vývoje (deficitní, srovnávací....)

Práci kolegyně Jahodové doporučuji k obhajobě a navrhuji k obhajobě hodnocení výborně.

doc. PhDr. Gabriela Seidlová Málková, Ph.D.

21. 1. 2021